ואע"ג דהשתא לא קרינן ביה אלא יגוש

סוף אתי לידי לא יגוש מתיב רב כהגא

אומדים כמה אדם רוצה ליתן ויהיו אלף זוז

בידו בין ליתן מכאן ועד ל' יום ובין ליתן

מכאן ועד עשר שנים ואי אמרת שביעית

משממתו כולהו נמי בעי שלומי ליה אמר

רבא הב"ע במלוה על המשכון ובמוםר

שמרותיו לב"ד דתנן "אהמלוה על המשכון

בוהמוסר שמרותיו לב"ד אין משמימין איכא

דאמרי א"ר יהודה אמר שמואל המלוה את

חבירו לעשר שנים גאין שביעית משממתו

ואע"ג דאתי לידי לא יגוש השתא מיהא

לא קרינן ביה לא יגוש אמר רב כהנא אף

אנן נמי תנינא אומדין כמה אדם רוצה ליתן

ויהיו אלף זוז בידו בין ליתן מכאן ועד ל' יום

ובין ליתן מכאן ועד עשר שנים ואי אמרת

שביעית משממתו כולהו נמי בעו שלומי

ליה אמר רבא הב"ע במלוה על המשכון

ובמוסר שמרותיו לב"ד דתגן המלוה על

המשכון והמוסר שמרותיו לב"ד אין משמימין

שביעית משמטת לימא קסבר שמואל מתנה

על מה שכתוב בתורה הוא סדוכל המתנה

על מה שכתוב בתורה תנאו במל והא

איתמר יי האומר לחבירו על מנת שאין לך

עלי אונאה רב אומר היש לו עליו אונאה

ושמואל אומר אין לו עליו אונאה הא איתמר

עלה י אמר רב ענן לדידי מפרשא ליה יו מיניה

תשמטני

האומר

רב יהודה אמר

ע"מ שלא

ל) שביעית פ"י מ"ב גיטין

עין משפם נר מצוה

יד א מייי פ"ט מהלי

עשין קמט טוש"ע ח"מ סי"

קו סעיף ד וסעי' יב:

מן ב מיי׳ שם הל׳ טו

טוש"ע שם סעיף יה:

מו ג מיי׳ שם הל׳ ט

טוק"ע שם סעיף י:

יו ד מיי׳ פ"ו מהלכות

מישה של של הלכה ט סמג

עשין מח טוש"ע אה"ע סיי

לח סעיף ה בהג"ה:

יח ה מיי' פי"ג מהלכות

רכו סעיף כח:

סעיף ט:

עג סעיף ח:

ביו סעיף ג:

רא סעיף כג:

וסעיף כה:

מכירה הל' ג סמג

שמיטין הל' יד סמג

לו., ב) [קדושין יט: וש"כ], ג) ב"מ נא. כתובות פד., **ק)** [נ"מ דף גא:], ה) [תוספת׳ דנ״מ פרק י], ו) [קדושין לו: וש"כ], מוסר שמרותיו לב"ד. הוא פרוזנול ו) [עמ"ם תוס' נזיר כד: בד"ה אמר שמואל וכו׳ פירוש על זה], ח) לענין סתם שאלה עי׳ תוס׳ מנחות מד. ד״ה טלית, מ) ר"ה י: [נדה מד: מה.], י) שבת מח., כ) עירובין כט: מקואו׳ פ"ז מ"ג, () עי׳ תוס׳ ערובין כט: ד״ה הכא וזבחים עח: ד״ה ה״ג דלי, מ) חולין כו. מקואות פ"ז מ"ה, () שביעית פ"י מ״ג וד׳, 🗘 עיי׳ תרגום יונתן ויקרא י ד, ע) פסחים ד., פֿ) ב״ק סז., ל) [יותר מבואר בתוס׳ דב״ב קמה: ד״ה ואין העביעית כו'], ק) עפ״י ירמיה יז יא, עיי׳ רש״י ב״מ נא ע״ב (ל

הגהות הב"ח

.ד״ה שאין בו אונאה

(ל) תום' ד"ה איכא כו' קמא ובאזכרות ין הגיה: (ב) ד"ה על כו' ולא: לו (ג) בא"ד לנטל הלאו מאותה:

תורה אור השלם א) ווֶה דָבַר הַשִּׁמְשָה שמום כל בעל משה

יָדוֹ אֲשֶׁר יַשֶּׁה בְּרֵעֵהוּ לא יִגשׁ אֶת רַעָהוּ וָאֶת אָחִיו כִּי קָרָא שְׁמִּשְּה ליי: [דברים מו, ב]

ב) השָׁמֶר לְךּ פָּן יִהְיֶה. דָבָר עם לְבָבְּךְּ בְּלִּיַעַל לאמר קרבה שְנת הַשֶּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִפֶּה וְרָעָה עֵינְךְּ בְּאָחִיךְּ הָאֶבְיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךְּ אֶלֿ וְיָ וָהָיָה בְּךְּ חֵמְא:

[דברים מו, מ

הגהות וציונים

מו ס"א דֿי (גליון) וכ"ה ברש"י: 3] צ"ל דמר שמואל (מנחת יהודה, וכ״ה בראשונים וכת״י): גירסת מהר"ם (גליון): צריך להוסיף רבא [7 (מראה כהן, וכ״ה בכת״י ובשבת מח ע"ב): רש״א לו המקוה ע"מ (גליון) וביעב"ץ כת' דאשמועינן רבותא אע״ג דאתני לוה: 1] רש״א מ"ז (גליון) עיי"ש בהג"ה על המהרש"א: :(גליון) רש״ל [**ז** ישוב ע״ז עי׳ תוס׳ [דֹ ב"מ נא ע"ב ד"ה על מנת: טן צ״ל איסור אונאה (מראה כהן): ל] הגה זו צ"ע, ונראה :שנפל בה ט״ס

ואע"ג דהשתא. בשביעית לא קרינא ביה לא יגוש שהרי אם בא לנגשו בלא שביעית נמי אינו יכול לא אמרי' כיון דלא קרינן ביה לא יגוש לא קרינן ביה שמוט דסוף אתי לידי לא יגוש והכי משתמע ביה קרא לא יגוש בזמנו את רעהו כי קרא שמטה קודם לכן:

שהתקין הלל שכתוב בו מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארנה: אין משמיטין. דלא קרינן ביה לא יגוש שהרי אינו תובע כלוס: לדידי מיפרשא לי כו' אין לו עליו אונאה. שהמתנה על מה שכתוב בתורה תנאו קיים ואם אמר לו ע"מ שאין בו אונאה אין זה מתנה שימחול לו אונאתו אלא הוא התנה עמו שאינו אונהו במכר זה והרי אנו רואים שיש בו אונאה ובהאי מודה שמואל דיש לו עליו אונאה ה"נ אם אמר לו לוה הלונים על מנת שלא תשמטני אתה בשביעית תנאי הוא זה ואע"פ שהתנה על מה שכתוב בתורה תנאו קיים אבל אם אמר לו על מנת שלא תשמטני שביעית השביעית אינה מסורה בידו להתנות שלא תהא השביעית משמטת לפיכך אין כאן תנאי: חביבי. תרגום של דודי^{ם)} רבי חייא אחי אביו היה^ש: שהוא כזו. שקרויה שנה: הפותח בית הצואר. שעשה פה חדש: חייב. שתיקן כלי החי דנקט לה הכא משום דאמר רב יהודה לעיל המלוה את חברו לעשר שנים כו׳ ואותביה רב כהנא נקט נמי לכולהו הנך מילי דשמעתין דאמרינהו רב יהודה ואותביה רב כהנא: וכי מה בין זה למגופת החבית. דאמרינן בפרק חבית שנשברה (שבח דף קמו.) דמתיז ראשה בשבת בסייף לפתוח את החבית: זה. דבית הלואר היה חיבור הלכך פתח תיקון חדש הוא זה אבל המגופה אע"פ שהיא טוחה על פי החבית בטיט אין זה חיבור והוה לה כפתוחה ועומדת: חסר קורטוב לא גרסינן ברב יהודה: לא פסלוהו. זיל בתר חזותה ויין הינו פוסל הת המקוה ופסול מקוה במים שאובין מדרבנן הוא (י): והתני ר' חייא. שלשת לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה יין ונפלו למקוה: הורידו את המקוה. מהכשרו לפסול: הא ר' יוחגן בן גורי. לב כלבי

איכא שנים אין שביעית (בשמר) דאמרי המלוה חבירו (בשמר) משמשתו. אומר ר"ת דהלכה כלישנא בתרא דה"נ מתני" מסייע ליה וקשיא ללישנא קמא (א) ובאוהרות הגיה ר"ת לי ומן עשר (כסף יו) כי ילונו ולא במשפט בחלי ימיו יעזבנו יו:

המוסר שמרותיו לב"ד. פירש הקונט' דהיינו פרוזצול ולא נראה דהא במסכת שביעית (פ"י מ"ב) תני המוסר שטרותיו לב"ד והדר קתני פרוזבול אינו משמט אלמא תרי מילי נינהו לכך נראה דתרי מילי נינהו ומוסר שטרותיו לב"ד מדאורייתא אינו משמט:

ושמואל אומר אין לו עליו אונאה. וא"ת מי דמי הכא השביעית ודאי עקר אבל התם מי יימר דעקר כדאמרי׳ בהזהב (ב"מ דף נא:) [שמא לא יהא בו אונאה יו] וי"ל דה"ל מי יימר דעקר שמא

בו אונאה. פי׳ הקונטרס על מנת כו' כלומר אני מבטיחך מאונאה שאין בו והרי יש בו אונאה " דהויא מקח טעות שכחש (ב) ולא נראה דהיכי מדמה ה"נ על מנת שלא תשמטני שביעית שביעית משמטת והתם לא שייך טעמא דמקח טעות חולכך פי׳ רשב"ם ע"מ שאין בו אונאה משמע שלא יחול איסור לאו דלא תונו על המקח וע"כ הוא חל שאין יכול לבטל (ג) מאותה מן אונאה ע"מ שאין לך עלי אונאה כלומר שלא תתבע לי האונאה אלא תמחול לי תנאו קיים וה"נ על מנת שלא תשמט שביעית כלומר שלא יחול איסור שביעית אם אקח ממך אחר השמטה שביעית משמטתו והשתה ניחה שהן שוין:

דשמואלי על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אוגאה על מנת שאין בו אוגאה הרי יש בו אוגאה ה"ג יעל מנת שלא תשמטני בשביעית אין שביעית משמטתו ע"מ שלא תשמטני שביעית שביעית משמטתו תנא סוהמלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות מל' יום סבר רבה בר בר חנה קמיה דרב למימר ה"מ במלוה בשמר דלא עבד איניש דמרח דכתב שמר בציר מתלתין יומין אבל מלוה על פה לא אמר ליה רב הכי אמר חביבי האחד המלוה בשמר ואחד המלוה על פה תניא גמי הכי המלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות משלשים יום אחד המלוה בשמר ואחד המלוה על פה אמר ליה שמואל לרב מתנה י לא תיתיב "אכרעיך עד דמפרשת לה להא שמעתא מנא הא מילתא דאמור רבנן המלוה את חבירו סתם יי אינו רשאי לתובעו פחות מל' יום אחד המלוה בשמר ואחד המלוה על פה א"ל דכתיב יו קרבה שנת השבע שנת השממה ממשמע שנאמר קרבה שנת השבע איני יודע שהיא שנת שממה אלא מה תלמוד לומר שנת השממה לומר לך [ישי] שממה אחרת שהיא כזו ואיזו

לחבירו

זו המלוה את חבירו סתם שאינו רשאי לתובעו בפחות משלשים יום יי דאמר מר שלשים יום בשנה חשוב שנה י ואמר רב יהודה אמר רב "הפותח בית הצואר בשבת חייב חמאת מתקיף לה רב כהנא וכי מה בין זה למגופת חבית א"ל" זה חבור וזה אינו חבור ואמר רב יהודה אמר רב 'שלשת לוגין מים שנפל לתוכן קורמוב של יין ומראיהן כמראה יין ונפלו למקוה לא פסלוהו מתקיף לה רב כהנא וכי מה בין זה למי צבע דתנן י0 ר' יוסי אומר במי צבע פוסלין את המקוה בשלשת לוגין א"ל רבא התם מיא דצבעא מקרי הכא חמרא מזיגא מקרי והתני רבי חייא הורידו את המקוה אמר רבא לא קשיא הא רבי יוחנן בן נורי הא רבנן דתנן ° שלשת לוגין מים חסר

לאוין קע טוש"ע ח"מ סיי וא ז מיי׳ פ"ט מהל׳ שמיטין הל' י סמג עשין סו טוש"ע ח"מ סי׳ סו ב ז ח מיי פי"ג מהלי מלוה הלכה ה סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סיי בא מ מיי פ"י מהל׳ שבת הלכה י סמג יפרע לו קודם: לאוין סה טוש"ע א"ח סי" של מנת שאין בו אונאה הרי יש בב י מיי׳ פ״ז מהל׳ מקואות הלכה י סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי" בג ב מיי׳ שם הל׳ ח טוש"ע שם סעיף כד

רבינו חננאל

אמר רב יהודה אמר

שמואל המלוה את חברו לי' שנים אין דאחר עשר שנים אתי לידי לא יגוש השתא מיהא לא קרינן ביה לא יגוש. ומסייעא ליה מהא דתנן אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהא בידו אלף זוז בין ליתנם מיכן עד שלשים יום ובין ליתנם מיכן ועד עשר שנים ואי אמרת המלוה לעשר שנים שביעית משמטתו כולהו אלף זוז בעי לשלומי דהא אי אפשר לעשר שנים בלא שמיטה. ודחה א) רבה ואמר מתני׳ במלוה על המשכון או במוסר שטרותיו לב״ד דכי האי גוונא (המלוה לעשר שנים) אינו משמט דתנן המלוה את חברו על המשכון והמוסר שטרותיו לב״ד אין משמטין. ואמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חברו על מנת שלא תשמטנו שביעית כו'. ואסיק׳ אמר רב ענן לדידי מיפרשא לי מיניה דמר שמואל על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה על מנת שאין בו אונאה הרי יש בו אונאה. הכא נמי על מנת שלא תשמטנו שביעית אין שביעית משמטתו על מנת שאין השביעית משמטתו שביעית משמטתו 3): תניא המלוה את חברו סתם אין רשאי לתובעו פחות מל' יום אחד מלוה בשטר ואחד מלוה על פה. מנא הני מילי מדכתיב קרבה שנת השבע איני יודע שהיא שנת השמטה מה ת"ל שנת השמטה

אלא יש לך שמטה אחרת שמשמטת כשנת השבע ואיזו היא זה המלוה את חברו סתם שאין רשאי לתובעו פחות מל' יום שהן חשובין כשנה דאמר מר שלשים יום בשנה חשובים שנה: אמר רב הפותח בית הצואר בבגד בשבת בשגגה חייב חטאת. ואינו דומה למגופת החבית שמותר כי זה חיבור ומגופת החבית אינה חיבור. **אמר רב ג' לוגין מים** שנפל לתוכן קורטוב יין (ומראהו) [ומראיהן] כמראה יין ונפלו למקוה לא פסלוהו. ולא דמו למי צבע דפוסלין בג' לוגין דהתם מיא דצבעא מיקרו והמים הן שפוסלין המקוה הכא חמרא מזיגא מיקרי. **איני והתני ר' חייא הורידו את המקוה**. כלומר ג' לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין הורידו את המקוה מהכשירו. **ופירק רבא** רב דאמר כר׳ יוחנן בן נורי ור׳ חייא כרבנן דתנן (במקואות פ״ז מ״ה) ג׳ לוגין

חשק שלמה על ר"ח א) לפנינו הגירסא רבא: ב) כ"ה גירסת רבינו וה"ט דעל מנת שלא תשמיטנו (בבנין הפעיל) שביעית הוא כאילו אמר על מנת שלא תשמיט אתה הלוה את החוב בשביעית. כי שביעית הוא כמו בשביעית כדכתיב והשביעית תשמטנה (שמות כג יא):

ליקומי רש"י המדוה עד המשכון. אין שמיטה משמטתו דאין כאן משום לא יגוש שהרי אינו נוגשו [שבועות מד:]. דלא קרינא ביה לא יגוש שהרי אינו תובעו כלום [בבא מציעא מח:]. והמוסר שמרותיו דבית דין אינו

יוחנן בן נורי דאזיל בתר חזותא:

משמש. מאחר שכתב פרוסבול אינו משמט חובו בשביעית: מוסרגי דכם. את שטרותי שאתם תהיו נוגשים ואני לא אגוש. ולקמן מוקי דיש כח בידם להפקיע ממונו של זה וליתן לזה במקום שיש סייג ותקנה [גיטין לו.]. המתגה ע"מ שכתוב בתורה תנאו במד. והוי מעשה מקוים ואע"פ שלא קיים צעל התנאי את התנאי (בבא מציעא צר.]. והוי המעשה מעשה והתנאי כמאן דליתיה דכמעשה בלא תנאי דמי [רשב"ם בבא בתרא קכו:]. ע"מ שאין דך עדי אוגאה. אמכור לך חפץ זה. יש דו עדיו. דמתנה על של תורה הוא אל תונו (ויקרא כה) וכתובות פד.]. שאין בו אונאה. אם אמר לו בלשון זה אין זה לשון מחילת אונאה אלא לשון חביעת אונאה דע"מ שאין בו אונאה אמר והרי יש בו ומקח טעות נמי הוי ואם רצה לחזור חוזר לגמרי [ב"מ נא:]. הפותח בית הצואר. של חלוק לכתחילה. חייב חמאת. דהשתא קמשוי ליה מנא וחייב משום מכה בפטיש והיינו גמר מלאכה. מה בין זה דמגופת חבית. דמניא בפרק חבית שנשברה מביא אדם חבית ומחיז את

ראשה בסייף ומניחה לפני האורחים. פגופה. אינה מן החבית עלמו ואע"פ שדבוקה בו אינו חשיב חיבור שהרי לינטל עומדת אבל הבגד כשנארג כולו חבור [שבת מח.:]. הא רבי יוחבן בן גורי. דאזיל בתר חזותא ואמר קורטוב חלב משלים לג' לוגים לפסול מקוה משום דיש להם מראה מים [חולין כו.].